

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 260/2020-42

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. novembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovéj a sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) o ústavnej sťažnosti [REDAKČNÝ OBLAST], [REDAKČNÝ OBLAST], [REDAKČNÝ OBLAST], [REDAKČNÝ OBLAST] a [REDAKČNÝ OBLAST], [REDAKČNÝ OBLAST] obaja zastúpení Advokátskou kanceláriou Nagyová Tenkač, s. r. o., Ružinovská 42, Bratislava, v mene ktorej koná konateľka a advokátka JUDr. Viktória Nagyová Tenkač, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6 Co 240/2019 z 22. novembra 2019 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČNÝ OBLAST] a [REDAKČNÝ OBLAST] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6 Co 240/2019 z 22. novembra 2019 porušené boli.

2. Uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6 Co 240/2019 z 22. novembra 2019 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov konania v sume 675,43 € (slovom šesťstosedemdesiatpäť eur a štyridsaťtri centov), ktoré je Krajský súd v Žiline povinný vyplatiť na účet ich právneho zástupcu Advokátskej kancelárie Nagyová Tenkač, s. r. o., Ružinovská 42, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažostná argumentácia navrhovateľa

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. decembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Co 240/2019 z 22. novembra 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti uviedli, že spolu s návrhom vo veci samej (žaloby o určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia pozemkového spoločenstva o voľbe členov výboru a dozornej rady, pozn.) 6. novembra 2019 doručili Okresnému súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhali uloženia povinnosti žalovanému zdržať sa všetkých iných úkonov, ako tých, ktoré sú uvedené v § 16 ods. 7 zákona č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov. Okresný súd o tomto ich návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodol uznesením sp. zn. 13 C 67/2019 z 19. septembra 2019 (ďalej len „uznesenie súdu prvej inštancie“) tak, že postupom podľa § 327 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“)

návrh sťažovateľov odmietol. Sťažovatelia podali proti označenému rozhodnutiu súdu prvej inštancie odvolanie podľa § 357 písm. d) CSP, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že ho odmietol podľa § 386 písm. c) CSP z dôvodu, že odvolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné.

3. Sťažovatelia v sťažnosti namietajú, že okresný súd rozhodol o ich návrhu arbitrárne, keď ho označeným uznesením odmietol, preto boli nútení podať proti nemu odvolanie. V odvolaní sťažovatelia prípustnosť svojho odvolania výslovne opierali o znenie § 357 písm. d) CSP. Krajský súd napriek tomu ich odvolanie odmietol, pričom svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že jeho prípustnosť nemožno vyvodiť z dôvodu podľa § 357 písm. b) CSP, pričom nimi označeným dôvodom prípustnosti sa vôbec nevysporiadal. Sťažovatelia považujú samotné napadnuté uznesenie za exces, jeho odôvodnenie za ústavne neakceptovateľné, arbitrárne a v konečnom dôsledku majúce za následok *denegatio iustitiae*.

4. Vychádzajúc z uvedeného, sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezhom:

„1. Základné právo sťažovateľov, [REDAKOVANÉ]... a [REDAKOVANÉ]... na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 1 ods. 1 Ústavy SR uznesením Krajského súdu v Žiline zo dňa 22. novembra 2019, sp. zn. 6 Co/240/2019 porušené boli.

2. Uznesenie Krajského súdu v Žiline zo dňa 22. novembra 2019, sp. zn. 6 Co/240/2019 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľom, [REDAKOVANÉ]... a [REDAKOVANÉ]... priznáva spoločne a nerozdielne primerané finančné zadosťučinenie vo výške 500 EUR, ktoré je Krajský súd v Žiline povinný sťažovateľom zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Žiline je povinný uhradiť sťažovateľom, [REDAKOVANÉ]... a [REDAKOVANÉ]... trovy konania...“

5. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 260/2020-16 z 9. júna 2020 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľov na ďalšie konanie.

6. Následne ústavný súd 9. júna 2020 vyzval krajský súd na vyjadrenie sa k vecnej stránke prijatej ústavnej sťažnosti a oznámenie, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti. Následne ústavný súd 3. júla 2020 upovedomil zúčastnenú osobu – [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „zúčastnená osoba“), o jej práve sa vyjadriť k ústavnej sťažnosti.

II.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľov a vyjadrenie zúčastnenej osoby

7. Vyjadrenie krajského súdu bolo ústavnému súdu doručené 30. júna 2020. Krajský súd vo svojom vyjadrení uviedol, že *„keďže v predmetnej záležitosti sa jedná takmer výlučne o bezprostredné právne posúdenie záverov súdu, nie je dobre možné zo strany krajského súdu ako inštitúcie (prostredníctvom jeho predsedu) zaujať konkrétne právne stanovisko. Z pozície predsedu krajského súdu mi totiž neprináleží posudzovať vecnú správnosť jednotlivých rozhodnutí tunajšieho súdu, vrátane posúdenia náležitostí ich odôvodnenia“*, preto odkázal na pripojené stanovisko predsedníčky dotknutého senátu, pričom zároveň vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania v predmetnej veci.

Predsedníčka dotknutého senátu v podstatnom uviedla:

„Ustanovenie § 326 CSP vo svojich odsekoch 1 a 2 upravuje náležitosti návrhu neodkladného opatrenia. Nadväzne na to je v ustanovení § 327 CSP upravený postup súdu vo vzťahu k neodkladnému opatreniu, ktoré je podané v priebehu konania a nie je podaním vo veci samej. Vyplýva z neho, že ak návrh na nariadenie neodkladného opatrenia neobsahuje predpísané náležitosti alebo je nezrozumiteľný, alebo neurčitý, súd taký návrh odmietne, ak ide o také vady, ktoré bránia pokračovaniu v konaní; ustanovenia o odstraňovaní väd podania sa nepoužijú. Tak postupoval aj Okresný súd v Žiline vo svojom uznesení č. k. 13 C/67/2019-790 zo dňa 19. 09. 2019.

Úprava rozhodovania súdu o neodkladnom opatrení v prípade, že je návrh na nariadenie neodkladného opatrenia úplný, vyplýva z ustanovenia § 328 CSP. V zmysle jeho odseku 1, ak súd nepostupoval podľa § 327, nariadi neodkladné opatrenie, ak sú splnené podmienky podľa § 325 ods. 1, inak návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietne. Zároveň z ustanovenia § 328 ods. 2 CSP vyplýva, že o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodne súd najneskôr do 30 dní od doručenia

návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý splňa náležitosti podľa § 326. Je teda zrejmé, že zákon (Civilný sporový poriadok) rozlišuje dva prípady, a to či sa jedná o návrh neodkladného opatrenia, ktorý splňa náležitosti upravené v § 326 CSP alebo nie.

Nadväzne na to vyhodnotil odvolací súd v posudzovanom v prípade aj prípustnosť odvolania proti uzneseniu súdu prvej inštancie. V ustanovení § 357 CSP je upravená prípustnosť odvolania proti uzneseniu súdu prvej inštancie. Pripúšťa ho len v tých prípadoch, ktoré sú v zákone taxatívne vypočítané. Proti inému uzneseniu (neuvedenému v označenom zákonom ustanovení) teda odvolanie nie je prípustné. Vychádzajúc zo systematiky obsiahnutej v ustanovení § 357 CSP odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade súd prvej inštancie odmietol podanie (návrh na nariadenie neodkladného opatrenia), ktoré/-ý však nie je podaním vo veci samej tak, ako to bližšie ozrejmil v odôvodnení svojho rozhodnutia.

Podanie vo veci samej je definované v ust. § 123 ods. 2 CSP. Je ním najmä žaloba, vzájomná žaloba, zmena žaloby, späťvzatie žaloby, odpor, odvolanie, dovolanie, a ak to z povahy veci vyplýva, aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia...

... Žiada sa dodať, že iba v prípade, že neodkladné opatrenie má povahu rozhodnutia vo veci samej, je odôvodnený postup súdu podľa § 129 ods. 1 CSP. Len vtedy je súd povinný pred svojím rozhodnutím o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia vyzvať navrhovateľa na opravu a doplnenie jeho podania (návrhu na vydanie neodkladného opatrenia), a to za situácie, ak z neho nie je zrejmé, čoho sa týka a čo sa ním sleduje, alebo ide o podanie neúplné a nezrozumiteľné.

V prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktoré nie je podaním vo veci samej, (ako tomu bolo aj v prejednávanej veci) však zákon upravuje odlišný procesný postup súdu. Ak návrh na nariadenie neodkladného opatrenia neobsahuje predpísané náležitosti alebo je nezrozumiteľný alebo neurčitý, súd v súlade s ust. § 327 CSP taký návrh odmietne, ak ide o také vady, ktoré bránia pokračovaniu v konaní; ustanovenia o odstraňovaní väd podania sa nepoužijú.

V prejednávanej veci podali žalobcovia odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ktorým súd odmietol ich návrh na nariadenie neodkladného opatrenia,

ktorý nie je podaním vo veci samej. S poukazom na znenie ust. § 355 ods. 2 CSP odvolací súd skúmal, či zákon proti takémuto rozhodnutiu odvolanie pripúšťa.

Podľa ust. § 355 ods. 2 CSP proti uzneseniu súdu prvej inštancie je prípustné odvolanie, ak to zákon pripúšťa.

Odvolací súd odmietne odvolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné (§ 386 písm. c/ CSP).

V zmysle § 357 písm. b/ CSP odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o odmietnutí podania vo veci samej.

Civilný sporový poriadok v ustanovení § 357 CSP taxatívne vymenúva prípady, v ktorých pripúšťa možnosť podania odvolania proti uzneseniu súdu prvej inštancie. V predmetnom zákonom ustanovení zákonodarca jednoznačne špecifikoval prípady, v ktorých je odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie prípustné. Nakoľko ustanovenie § 357 CSP neobsahuje uznesenie, ktorým súd prvej inštancie rozhodol o odmietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktoré nie je podaním vo veci samej, je zrejmé, že zákon proti uvedenému typu súdneho rozhodnutia možnosť podať odvolanie nepripúšťa (§ 357 písm. b/ CSP a contrario). Z uvedeného dôvodu odvolací súd odvolanie žalobcov postupom podľa § 386 písm. c/ CSP odmietol.

Odvolací súd bol totiž toho názoru, že v označenej odvolacej veci prípustnosť odvolania podľa § 357 písm. d/ CSP nie je daná. Vychádzal pritom zo systematického výpočtu a poradia uznesení, proti ktorým Civilný sporový poriadok v § 357 odvolanie pripúšťa. Pred ust. § 357 písm. d/ CSP sa v tomto výpočte nachádza ust. § 357 písm. b/ CSP, ktoré predpokladá odmietnutie podania vo veci samej, ktorým však návrh na nariadenie neodkladného opatrenia v posudzovanom prípade nebol. Podľa názoru odvolacieho súdu prípustnosť odvolania v zmysle ust. § 357 písm. d/ CSP sa viaže k rozhodnutiu súdu prvej inštancie upravenému v ust. § 328 ods. 1 CSP, t. j. vo vzťahu k nariadeniu neodkladného opatrenia (ak sú splnené podmienky podľa § 325 ods. 1 CSP), alebo o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

Odvolaciemu súdu je známy text publikácie Civilný sporový poriadok, komentár, autorov: Števec, Ficová, Baricová, Mesiarkinová, Bajánková, Tomašovič a kol. vydaného vydavateľstvom C. H. BECK r. 2016, no pri posudzovaní prípustnosti odvolania vychádzal zo systematiky úpravy neodkladných opatrení a tiež samotného zdôraznenia zákonodarcu

o tom, že takýto návrh má splňať náležitosti podľa § 326 CSP. Túto úvahu odvolacieho súdu podporuje aj znenie ustanovení § 327, § 328 ods. 1 a § 328 ods. 2 vety prvej CSP.

Odvolací súd je teda toho názoru, že odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie len v prípade, že súd prvej inštancie rozhoduje o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia, ktorý splna náležitosti v zmysle ust. § 326 ods. 1 a 2 CSP, nie však v prípade, že takýto návrh neobsahuje predpísané náležitosti alebo je nezrozumiteľný, alebo neurčitý, kedy súd prvej inštancie postupuje v súlade s ust. § 327 CSP a zároveň sa nejedná o podanie vo veci samej tak, ako to bolo prezentované v odôvodnení uznesenia Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6 Co/240/2019 zo dňa 22. novembra 2019.“

8. Právna zástupkyňa sťažovateľov sa k stanovisku krajského súdu vyjadrila podaním doručeným 7. júla 2020. V úvode svojho vyjadrenia vyjadrila s upustením od ústneho pojednávania v danej veci. V podstatnom uviedla:

«V konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sťažovatelia žiadali súd, aby žalovanému pozemkovému spoločenstvu uložil povinnosť zdržať sa všetkých právnych úkonov, okrem tých, ktoré sú vymenované v § 16 ods. 7 zákona č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenstvách, sťažovatelia žiadnym spôsobom nespochybňovali, a doteraz ani nespochybňujú, že ide o návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý nie je podaním vo veci samej. Hoci sa Krajský súd v Žiline podrobne venoval argumentácii o tom, či ide o podanie vo veci samej alebo nie, a to či už v napadnutom uznesení zo dňa 22. novembra 2019, sp. zn. 6 Co/240/2019, alebo aj vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti sťažovateľov, táto argumentácia nemá vplyv na posúdenie toho, či je odvolanie voči uzneseniu o odmietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia prípustné v zmysle § 357 písm. d) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v platnom znení (ďalej ako „CSP“). Ust. § 357 písm. d) CSP nerozlišuje medzi takými návrhmi na nariadenie neodkladného opatrenia, ktoré sú podaniami vo veci samej, a takými, ktoré nie sú podaniami vo veci samej...»

Sťažovatelia poukázali v odvolaní práve na to, že na tento prípad (návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktoré nie je podaním vo veci samej) nie je možné použiť § 357 písm. b) CSP a jeho výklad prostredníctvom logického argumentu a contrario,

keďže v tomto prípade existuje osobitná norma v podobe § 357 písm. d) CSP. Formálne je v tomto prípade argument a contrario použitý krajským súdom správny, no existuje ustanovenie zákona, ktoré ho vylučuje, a to v podobe § 357 písm. d) CSP. Na takúto chybu, ako urobil pri výklade krajský súd, upozorňuje aj Rozehnal v monografii Strategie civilného procesu (ROZEHNAL, A. Strategie civilného procesu. Plzeň: Aleš Čeněk, 2. vyd. s. 69).

Pokiaľ krajský súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti poukazuje na systematický výpočet a poradie uznesení v § 357 CSP, systematický výklad prípadov uznesení podľa § 357 CSP skôr podporuje záver sťažovateľov, a teda že § 357 písm. d) CSP je v pomere špeciality k § 357 písm. b) CSP. Prečo by sme vo vzťahu k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia mali aplikovať § 357 písm. b) CSP, ktorý všeobecne uvádza podania vo veci samej, keď § 357 písm. d) CSP konkrétne uvádza návrh na nariadenie neodkladného opatrenia?

Konštatácia krajského súdu o tom, že § 357 písm. d) CSP sa viaže len k rozhodnutiam o nariadení neodkladného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, nie je argumentom, ale záverom, pričom tento jeho záver priamo smeruje voči zneniu § 357 písm. d) CSP. Aj rozhodnutie o odmietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktoré sa uvádzajú v § 357 písm. d) CSP. Takýto záver krajského súdu je podľa nášho názoru neprípustným dotváraním práva, môžeme tu hovoriť o tvorbe práva súdom. V tomto prípade nejde o medzeru v práve, ktorú by bolo potrebné vyplniť, ale o jednoznačné ustanovenie zákona, ktoré krajský súd vykladá v rozpore s jeho znením bez toho, aby ponúkal presvedčivé argumenty o správnosti takéhoto záveru.

Pokiaľ krajský súd poukazuje na zdôraznenie zákonodarcu o tom, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia musí spĺňať náležitosti podľa § 326 CSP, sťažovatelia žiadne takéto osobitné zdôraznenie zákonodarcu v CSP nevidia. CSP ako procesný predpis upravujúci sporové konania obsahuje viacero ustanovení, v ktorých sa uvádzajú náležitosti procesných úkonov. V tomto prípade bolo medzi sťažovateľmi a súdom sporné práve to, či ich návrh spĺňa požadované náležitosti podľa § 326 CSP a v tomto požadovali od krajského súdu, aby preskúmal rozhodnutie okresného súdu. Sťažovatelia nemajú záujem podať iný návrh na nariadenie neodkladného opatrenia ako ten, ktorý podali. Podľa ich názoru je návrh na nariadenie neodkladného

opatrenia, o ktorom rozhodovali všeobecné súdy, určitý, a priamo je možné určitost' takéhoto návrhu odvodiť z § 16 ods. 7 zákona č. 97/2913 Z. z. o pozemkových spoločenstvách, keď samotný zákonodarca predpokladá obmedzené konanie pozemkového spoločenstva prostredníctvom výboru pri výbore, ktorému uplynulo funkčné obdobie alebo nemá dostatočný počet členov. Keďže sťažovatelia sú toho názoru, že ostatná voľba členov výboru bola nezákonná (t. j. nebol platne zvolený), v tomto prípade mal súd takémuto nezákonnému výboru nariadiť rovnaké zdržanie sa konania, aké je nariadené zákonodarcom pri uplynutí funkčného obdobia výboru či nedostatočného počtu členov.

Ak krajský súd poukazuje na systematiku úpravy neodkladných opatrení a odkazuje na § 327, § 328 ods. 1 a § 328 ods. 2 prvá veta CSP, sťažovateľom nie je z týchto ustanovení zrejmé, ako vylučujú použitie § 357 písm. d) CSP o prípustnosti odvolania voči uzneseniu o odmietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia... z pohľadu prípustnosti odvolania nevidíme spojitost' týchto ustanovení s úpravou prípustnosti odvolania. Navyše, pre správnosť záveru sťažovateľov o prípustnosti odvolania voči uzneseniu, ktorým sa odmietol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, možno podporne poukázať na § 331 ods. 1 CSP, kde sa priamo spomína odvolanie voči takémuto uzneseniu.

Napokon, ak krajský súd odkazuje na body 1 až 24 odôvodnenia napadnutého uznesenia, otázke prípustnosti odvolania sa venuje len v bode 17 odôvodnenia. Sťažovatelia nerozumejú konštatácii krajského súdu o tom, že napadnuté rozhodnutie zodpovedá skutočnostiam a dôkazom, ktoré sú súčasťou súdneho spisu, a tomu, že vo veci boli posúdené konkrétne okolnosti prípadu, keďže krajský súd sa práve skutočnostiam a dôkazom o potrebe nariadenia neodkladného opatrenia v napadnutom uznesení nevenoval z dôvodu, že odvolanie nebolo prípustné. Krajský súd teda meritórne neprejednal návrh z dôvodu, že bol toho názoru, že odvolanie v danej veci nebolo prípustné. Preto ani nemohol posudzovať konkrétne okolnosti prípadu (čo napokon potvrdzuje aj bod 20 odôvodnenia napadnutého uznesenia). Aj v tom vidia sťažovatelia porušenie práva na spravodlivý proces, a teda že krajský súd sa napriek tomu, že prípustnosť odvolania bola v tejto veci daná, nevenoval posúdeniu úplnosti, ako aj opodstatnenosti návrhu...

O tom, že k porušeniu práva na spravodlivý proces sťažovateľov došlo, nepriamo svedčí aj skutočnosť, že krajský súd sa až vo vyjadrení k podanej ústavnej sťažnosti v určitom rozsahu vyjadril k argumentácii sťažovateľov použitej v odvolaní o aplikácii

§ 357 písm. d) CSP. V napadnutom uznesení sa § 357 písm. d) CSP pritom vôbec nespomína napriek tomu, že ním je odôvodňovaná prípustnosť odvolania sťažovateľmi. Zároveň napadnuté uznesenie hrubo porušuje princíp právnej istoty zakotvený aj v čl. 2 CSP, keď sa odmieta vysporiadať s názorom Najvyššieho súdu SR v obdobnej veci. Takisto aj vyjadrenie k ústavnej sťažnosti a zdôvodnenie správnosti napadnutého uznesenia sa zakladá primárne na zjavne chybnom použitom argumente a contrario, v dôsledku ktorého krajský súd v napadnutom uznesení dospel k záveru, ktorý je priamo v rozpore so znením § 357 písm. d) CSP. Krajský súd vôbec nezohľadnil právo na súdnu ochranu (resp. ústavnokonformný výklad § 357 CSP), na ktorý aj prostredníctvom poukazu na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR odkazovali sťažovatelia v odvolaní. Zákonodarca prostredníctvom taxatívneho výpočtu uznesení, voči ktorým je prípustné odvolanie, už beztak výrazne obmedzil možnosť opravného prostriedku voči uzneseniam, preto nie je namieste, aby súdy výrazne reštriktívnym výkladom, ktorý smeruje priamo proti zneniu právnej normy (ba dokonca v dôsledku toho môžeme hovoriť o neprípustnej sudcovskej tvorbe práva), obmedzovali prístup strán k súdu.

Sťažovatelia sú toho názoru, že tu je potrebný zásah Ústavného súdu SR. Nie je žiaduce, aby súdy priamo proti zneniu zákona obmedzovali prístup k odvolaciemu konaniu, a následne sa jednotlivci domáhali ochrany svojich základných práv na Ústavnom súde SR. O to viac spôsobom, ako tomu bolo v tejto veci, keď sa odvolací súd odmietol akoukoľvek argumentáciou vysporiadať s odvolacou argumentáciou sťažovateľov o prípustnosti odvolania, resp. reagovať na túto argumentáciu.»

9. Zúčastnená osoba 15. júla 2020 doručila svoje vyjadrenie, v ktorom v podstatnom uviedla, že sa stotožňuje „so stanoviskom všeobecných súdov prvej a druhej inštancie, že nie je možné ukladať účastníkovi spornej veci, aby vykonával úkony, na ktoré ho splnomocňuje zákon“.

10. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou

sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Relevantná právna úprava, teoretické a judikatúrne východiská ústavného súdu

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne...

14. Ústavný súd konštatuje, že zásadne nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie práva s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 391/09). Ústavný súd nevykladá iné ako ústavné zákony, a preto preskúmava len to, či orgán verejnej moci ten-ktorý zákon nevyložil spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav (II. ÚS 348/08).

15. Arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky, alebo absenciou jasných

a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy.

16. Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa tvrdí, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

17. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že práve tieto súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09).

18. Ústavný súd prízvukuje, že vo svojej rozhodovacej činnosti uprednostňuje materiálne poňatie právneho štátu, ktoré spočíva okrem iného na interpretácii právnych predpisov z hľadiska ich účelu a zmyslu, pričom pri riešení (rozhodovaní) konkrétnych prípadov sa nesmie opomínať, že prijaté riešenie (rozhodnutie) musí byť akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti (m. m. IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, I. ÚS 57/07, I. ÚS 82/07, IV. ÚS 182/07). Všeobecný súd pri svojom rozhodovaní nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne. Môže, dokonca sa musí od neho (od doslovného znenia právneho textu) odchýliť v prípade, ak to vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavou súladného výkladu zákonov a obdobných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 ústavy).

Samozrejme, i v týchto prípadoch sa musí vyvarovať svojvôle (arbitrárnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii (m. m. III. ÚS 72/2010). V prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybnosti, možno uprednostniť výklad *e ratione legis* pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom. Viazanosť štátnych orgánov v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy totiž neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona (III. ÚS 341/07).

19. Prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd, sú tie, v ktorých táto nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, a naostatok za také možno považovať aj prípady svojvoľnej aplikácie jednoduchého práva. Pojem svojvôle možno interpretovať na prípady, keď všeobecný súd urobí taký výklad použitej právnej normy, ktorý je v extrémnom rozpore s právom na súdnu ochranu a princípom spravodlivosti, alebo ho urobí v inom než zákonom ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame či bez bližších nerozpoznateľných kritérií (I. ÚS 533/2016). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

20. Tieto zásady, týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodiť z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci. Z týchto hľadísk preto posudzoval ústavný súd aj sťažovateľmi napadnuté uznesenie krajského súdu.

IV.

Právne posúdenie veci

21. Okresný súd v odôvodnení uznesenia súdu prvej inštancie (ktorým návrh sťažovateľov na nariadenie požadovaného neodkladného opatrenia odmietol) uviedol:

„... Súd má po podrobnom preskúmaní návrhu žalobcov na nariadenie neodkladného opatrenia za to, že tento je neúplný a neurčitý, nakoľko v ňom chýba presná a určitá špecifikácia, čoho sa žalobcovia návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia domáhajú, t. j. uvedenie, ako má súd rozhodnúť vo výroku uznesenia o neodkladnom opatrení, v tomto prípade vykonávania akých iných konkrétnych úkonov, ako tých, ktoré sú uvedené v § 16 ods. 7 zákona č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločstvách, by sa mal žalovaný zdržať a tiež dokedy by sa mal zdržať vykonávania týchto úkonov. Žalobcami prezentovaný návrh na nariadenie neodkladného opatrenia tak nie je dostatočne určitý na to, aby ho bolo možné vykonať.“ Na základe citovaného odôvodnenia okresný súd návrh sťažovateľov na nariadenie neodkladného opatrenia podľa § 327 CSP ako neúplný a neurčitý odmietol.

22. Krajský súd v relevantnej časti svojho napadnutého uznesenia konštatoval, že sťažovatelia podali *„odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ktorým okresný súd odmietol ich návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktoré nie je podaním vo veci samej“* (bod 13 odôvodnenia napadnutého uznesenia). Po odcitovaní § 386 písm. c) a § 357 písm. b) CSP výrok svojho uznesenia odôvodnil tým, že *„civilný sporový poriadok v ustanovení § 357 CSP taxatívne vymenúva prípady, v ktorých pripúšťa možnosť podania odvolania proti uzneseniu súdu prvej inštancie. V predmetnom zákonnom ustanovení zákonodarca jednoznačne špecifikoval prípady, v ktorých je odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie prípustné. Nakoľko ustanovenie § 357 CSP neobsahuje uznesenie, ktorým súd prvej inštancie rozhodol o odmietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktoré nie je podaním vo veci samej, je zrejmé, že zákon proti uvedenému typu súdneho rozhodnutia možnosť podať odvolanie nepripúšťa (§ 357 písm. b/ CSP a contrario).“*

23. Ústavný súd po preskúmaní veci je nútený konštatovať, že závery krajského súdu sú arbitrárne a sú prejavom formalistického postupu.

24. Civilný sporový poriadok predpokladá, že o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia bude rozhodnuté meritórne (§ 328 ods. 1 CSP) alebo procesne, t. j. odmietnutím návrhu (§ 327 CSP). V okolnostiach daného prípadu (návrh na nariadenie neodkladného opatrenia podaný spolu so žalobou) okresný súd správne vyhodnotil tento návrh ako návrh, ktorý nie je podaním vo veci samej. Pravdou je aj to, že súd nevyzýva na odstraňovanie väd návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a v prípade, že vady tohto návrhu bránia pokračovaniu v konaní, takýto návrh odmietne (§ 327 CSP). Otázka, či okresným súdom vytýkané vady predmetného návrhu skutočne bránili pokračovaniu v konaní, nie je predmetom prebiehajúceho konania pred ústavným súdom.

25. Podľa § 357 písm. b) CSP odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o odmietnutí podania vo veci samej. Podľa § 357 písm. d) CSP odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie.

26. Pri materiálnom poskytovaní súdnej ochrany odvolacím súdom je v rámci skúmania podmienok prípustnosti odvolania jeho úlohou preskúmať predovšetkým spôsobilosť predmetu odvolania, t. j. zistiť, či odvolaním napadnuté uznesenie patrí do taxatívneho výpočtu napadnuteľných uznesení, obsiahnutých (v prípade konania vedeného podľa Civilného sporového poriadku) v § 357 CSP. Uvedené ustanovenie obsahuje dva spôsoby vymedzenia uznesení: /i/ uznesenia, ktorými súd prvej inštancie rozhodol v konkrétnej procesnej situácii (alebo o určitej otázke) konkrétnym v § 357 CSP normovaným spôsobom, a /ii/ uznesenia, ktorými o určitej otázke (alebo v konkrétnej procesnej situácii) súd prvej inštancie rozhodol akýmkoľvek spôsobom (teda relevantným je len „čo“ súd riešil, nie „ako“ to vyriešil). Použitie dôkazu z opaku (*argumentum a contrario*) vo vzťahu k jednotlivému „písmenu“ § 357 CSP pri kvalifikovaní odvolaním napadnutého uznesenia ako nespôsobilého predmetu odvolania logicky prichádza do úvahy len v prvej skupine uznesení, a to za predpokladu, že napadnutým uznesením rozhodol súd prvej inštancie iným, než v § 357 predpokladaným spôsobom. Keďže zákonodarca v § 357 písm. d) CSP *expressis verbis* nezúžil prípustnosť odvolania na uznesenie,

ktorým bolo o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodnuté konkrétnym spôsobom [napr. „d) o nariadení neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia“], sémantickým a logickým výkladom je potrebné dôjsť k záveru, že toto ustanovenie pripúšťa odvolanie proti ktorémukoľvek uzneseniu súdu prvej inštancie, ktorým sa tento súd vysporiadal s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia (vyhovenie návrhu, zamietnutie návrhu, odmietnutie návrhu). Zužujúci výklad spôsobov rozhodnutia súdu prvej inštancie tam, kde zákonodarca „napadnuteľné“ spôsoby rozhodnutia nekonkretizuje (neobmedzuje), odopiera sporovej strane prístup k súdu. Všeobecné súdy (okresný súd pri formulovaní poučenia o odvolaní proti svojmu rozhodnutiu a krajský súd pri posudzovaní prípustnosti podaného odvolania) nevysvetlili ústavne obhájitelným spôsobom (argumentačne zložitejšiu) aplikáciu § 357 písm. b) *a contrario* CSP so záverom o neprípustnosti odvolania), ak výslovné znenie § 357 písm. d) CSP (pri materiálnom prístupe k poskytovaniu súdnej ochrany) klasifikuje napadnuté uznesenie ako prípustný predmet odvolania.

27. O zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti súdneho rozhodnutia v súvislosti s právnym posúdením veci možno hovoriť spravila vtedy, ak ústavný súd zistí takú interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, že dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (m. m. III. ÚS 502/2011, III. ÚS 104/2013).

28. Ústavný súd už viackrát vo svojich rozhodnutiach vyslovil, že výklad relevantných právnych noriem nemôže byť taký formalistický, aby sa ním v konečnom dôsledku nielen zmaril účel súdnej ochrany, ale aj zabránilo v prístupe k súdnej ochrane z dôvodov, ktoré nemožno v právnom štáte v žiadnom prípade pričítať účastníkovi konania, ktorý sa tejto ochrany domáha (napr. III. ÚS 2/2015, II. ÚS 675/2016).

29. Ústavný súd, vychádzajúc z uvedeného, konštatuje, že aplikovaný výklad na vec vzťahujúcich sa noriem procesnej ne/prípustnosti odvolania proti procesnému rozhodnutiu súdu prvej inštancie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým krajský súd vylúčil prípustnosť odvolania proti procesnému rozhodnutiu o návrhu na nariadenie

neodkladného opatrenia, je založený na formalistickom, nelogickom a v konečnom dôsledku aj extrémne nespravodlivom výklade jednoduchého práva, ktorý je aj v rozpore so samotným textom zákona. V dôsledku aplikácie tohto ústavne neudržateľného výkladu noriem jednoduchého práva došlo k odmietnutiu spravodlivosti vo forme popretia práva na prístup k súdu, preto ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľov bola podaná dôvodne, a teda došlo k porušeniu ich práva na súdnu ochranu podľa ústavy a listiny napadnutým uznesením krajského súdu (bod 1 výroku nálezu).

30. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že napadnutým uznesením krajského súdu došlo k porušeniu označených základných práv sťažovateľov, napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie (bod 2 výroku nálezu).

31. Ako *obiter dictum* ústavný súd uvádza, že argumentačnú fixáciu všeobecných súdov na § 357 písm. b) CSP pravdepodobne spôsobilo to, že predmetné ustanovenie sa týka uznesenia o odmietnutí podania vo veci samej, a v danom prípade okresný súd podanie odmietol. Všeobecné súdy však opomenuli skutočnosť, že Civilný sporový poriadok – ak odhliadneme od jeho tretej časti (Osobitné procesné postupy) – nepočíta s odmietnutím iného podania, ako podania vo veci samej (porovnaj § 128 ods. 3 a § 129 ods. 3 CSP). Konanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia patrí medzi osobitné procesné postupy (tretia hlava tretej časti Civilného sporového poriadku) a prípustnosť odvolania proti uzneseniam, ktorými súd rozhodol o tomto návrhu, normuje špeciálne § 357 písm. d) CSP. Aplikácia všeobecnými súdmi zvoleného § 357 písm. b) CSP preto vôbec neprichádzala do úvahy.

32. V ďalšom postupe je krajský súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Krajský súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 134 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

V.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia a náhrady trov konania

33. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

34. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

35. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti žiadali priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 500 €, ktorú odôvodnili tým, že aj v prípade vyhovenia ich sťažnosti, došlo k situácii, že im nebola poskytnutá právna ochrana krajským súdom v zákonných lehotách.

36. Z citovaného čl. 127 ods. 3 ústavy tiež vyplýva, že finančné zadosťučinenie ústavný súd môže, ale nemusí priznať. Takéto zadosťučinenie je namieste tam, kde nie je možné dosiahnuť a doviesť ochranu porušeného základného práva iným ústavne a zákonne upraveným spôsobom (napr. I. ÚS 15/02, I. ÚS 139/02, II. ÚS 152/08, III. ÚS 623/2017).

37. Podľa názoru ústavného súdu je ochrana základných práv sťažovateľov účinne poskytnutá tým, že ústavný súd konštatoval ich porušenie, zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie s formulovaním záväzného právneho názoru. Z uvedeného dôvodu ústavný súd požadované finančné zadosťučinenie nepriznal (bod 4 výroku nálezu).

38. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Právny zástupca sťažovateľov si nárok na náhradu trov konania uplatnil.

39. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Odmenu priznal za tri úkony právnej služby, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania, podanie sťažnosti, písomné podanie týkajúce sa veci samej (vykonané v roku 2020), vychádzal pritom z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2019, ktorá bola 1 062 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2020. Odmena za jeden úkon právnej služby za rok 2020 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 177 €. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 10,62 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 187,62 €, t. j. za tri úkony 562,86 €. Trovy právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, tak ako to vyplýva zo súdneho spisu, predstavujú sumu 562,86 €, ktoré sa vzhľadom na skutočnosť, že právna zástupkyňa je aj platcom dane z pridanej hodnoty, zvyšujú o 20 %. Ústavný súd preto úspešným sťažovateľom priznal náhradu trov konania v sume 675,43 € (bod 3 výroku rozhodnutia).

40. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. novembra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu